

Eğitim ve Öğrenci Üzerine

Özge BALCI

Istanbul Teknik Üniversitesi

Üniversite gençliği profiline zamanla büyük bir dönüşüm geçirdiğine tanık olurken; bunun nedenlerinin araştırılması ve şu anki toplum yapısıyla ilintilerinin kurulması, biz öğrenciler için, farkındalık oluşturmak açısından önemli gözüküyor. Dünya çapındaki kuruluşların hazırladıkları bir dizi 'uyum programları' aracılığıyla artık eğitim, sistem ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlenmeye başlandı. Kapitalist sistemin sadece kar amaçlı yönelimlerinin içine 'eğitim'i de sokması, gerek üniversiteler aracılığıyla piyasaya destek sağlama, gerekse ideolojik bir amaç içerme açısından, kendini yeniden üretmesi için gerekli görünüyor. Bu bağlamda eğitim ile ilgili her türlü karar stratejik bir tercih niteliği taşımaktadır.

Eğitimin de diğer sektörler gibi piyasaya açılması, yapılan uluslar arası anlaşmalar aracılığıyla teşvik ediliyor. Ana kurum Dünya Ticaret Örgütü olmak üzere, 1995 yılında 140 ülke tarafından imzalanan GATS (Hizmet Ticareti Genel Anlaşması), tüm hizmet alanlarını piyasaya açma amacını kapsayan, hizmetler sektöründeki ilk çok taraflı anlaşmadır. (Türkiye de anlaşmayı kabul eden ülkeler arasındadır.) Piyasaya açılması öngörülenler; iletişim, mesleki, eğitim, sağlık, çevre, bankacılık, ulaşım, kültürel hizmetler vb. hizmet sektörleridir. Bütün bu sektörlerin 'kamusal hizmet' olma özelliklerinin yok edilmesi ve piyasaya açılması hedeflenmiştir. Bilimsel ve toplumsal bir üretim için 'kamu hizmeti' olması gereken eğitimin, bu anlaşmalar aracılığıyla kapitalist sistemle bütünleşmesi sağlanmaktadır. Kamu hizmeti, ticari amaç dışında, rekabetçi olmayan hizmetlerdir ve toplumun her kesimi içindir. Eğitimi piyasaya açma eğilimi, ticari amaç taşıdığından toplum yararına olup olmadığı

sorgulanmalıdır. Ayrıca, eğitim sistemi 'yeni-den yapılanmanın' en önemli öğelerindedir. Bu politikalarla oluşturulan eğitim anlayışı, öğrenci kesiminin de dönüştürülmesine neden olmaktadır.

Piyasada süregelen rekabet anlayışı, öğrenciler arasında da oluşturulmaya çalışılmakta ve böylece bencil ve çıkarıcı bir gençlik tipolojisi oluşturulmaktadır. Bu da öğrencilerin üniversiteyi sadece sertifika ve diploma almaaya yarayan bir kurum olarak görmelerine neden olur. Merakı öldürülmüş, yalnız, asosyal, gösteriş meraklısı, tüketim çalgını ve kendine yabancılaşmış üniversite gençliği oluşturularak, gençlerin eleştirel düşünme özelliğinin yok edilmesi amaçlanmaktadır. Prof. ÜNAL' ın dediği gibi: "...Neoliberal toplum projesinin devamlılığı, bir yandan tüm yaşam alanlarını yeniden biçimlendiren yeni toplumsal yapılanmaları diğer yandan da 'imaj yenileme' çabalarını gerekli kılmaktadır. Dünya Bankasının yoksulluk ve şiddet konularıyla ilgileniyor görünmesini sağlayan projeler bu imajı yıkmak için yeterli değildir. Yapılanların karşısında durma fırsatı bulamayacak, sürekli olarak dönüştürülerek sistemin birer parçası haline gelecek 'küresel yurttaşlar' a ihtiyaç duyulmaktadır. "

Sonuç olarak, tüm Dünya'da ve aynı zamanda da Türkiye'de oluşan öğrenci kimliği ve üniversitelerin durumu, sistemin bilinçli politikalarının bir ürünüdür. Bütün bunlar, uluslar arası anlaşmaların ideolojik yönleridir. Oluşturulan ve piyasa için yetiştirilen bu bireyler sistem anlayışını yeniden ve yeniden üretirler. Böylece dışarıdan bir baskıya bile gerek kalmadan, sistem kendini güçlendirmeye devam eder.